

А 37975
г(с2)
П 686

Вже більше н'ять століть минуло,
Немало вод пішло у плин,
Відколи в записах працівників
Уперше згадують Кунин.

Прадавня батьківська земля – село Кунин

ЗМІСТ

Історична довідка	3
Основні дані про село Кунин	6
Герб та прапор села	7
Пояснення символіки	8
Про походження назви села Кунин	9
Легенда про куницю	9
Легенда про козаків	10
Джерело «Святка» – духовня свяตиня села Кунин.....	11
Легенди про джерело «Святка»	11
Легенда про назву «Святка»	12
Ангельські співи	12
Історія появи біля «Святки» ікони Божої Матері	13
Упорядкування «Святки»	14
Щорічне вшанування	14
Дубенський шлях та галявина поблизу «Святки»	15
Трагічна доля родини лісника	15
Архітектурна пам'ятка місцевого значення – Георгіївська церква 1746 року	16
Церква Святого Великомученика і Чудотворця Георгія 1995 року	17
Славетний земляк Борис Тен і будинок священика 1898 року	18
Хрести-обереги села Кунин	20
Кунинські замки	21
Давні назви різних місць Куніна та його околиць	23
Освітні установи села Кунин	25

Кунинська загальноосвітня школа І-ІІ ст. Здолбунівської районної ради Рівненської області	26
Дошкільний навчальний заклад «Волошка» загального розвитку Уїздецької сільської ради	28
Пам'ятник учасникам Другої світової війни	29
Пам'ятник борцям за волю України	30
Ботанічний заказник місцевого значення «Кунинська дача»	31
Водойми села Кунин, природні печери та каменоломні	32
Музей села	33
Кунинська публічно-шкільна бібліотека	33
Медицина	33
Сфера обслуговування	34
Виробнича діяльність	34
Цікаві факти про село Кунин	35
Вірші про Кунин	36
Пісні про Кунин	38
Село Кунин на картах	41
Література	43

ДЖЕРЕЛО «СВЯТКА» – ДУХОВНЯ СВЯТИНЯ СЕЛА КУНИН

Одного разу, коли полонені люди були доведені до відчаю нелюдським ставленням до них бусурман, почали молитися до Божої Матері. Вони просили Божу Матір, щоб вона захистила їх від того гніту, який їм доводилося терпіти. І, звичайно, допомога Заступниці Небесної не забарилася. Люди побачили явлення Божої Матері. І в тих місцях, де знаходились ординці, земля розійшлася й поглинула в себе бусурманів. Образ Божої Матері почав віддалятися і люди з молитвами послидували за ним. На місці зникнення образу забило джерельце, яке й до сьогодні нагадує нам про ті далекі часи.

ЛЕГЕНДИ ПРО ДЖЕРЕЛО «СВЯТКА»

За іншим переказом: один чоловік орав свою ниву, що знаходилась неподалік лісу. Припікало сонце і йому дуже захотілося пити. В лісі був невеликий струмок, про який мало хто знов. Підійшовши до нього, чоловік побачив Божу Матір, яка стояла над струмком. Чоловік дуже злякався, але Вона йому сказала: «Не бійся мене, піди в село і розкажи все, що ти бачив». Чоловік пішов і все розповів, але селяни не повірили і сказали, що все це йому насилюлося.

Про це всі забули б, якби не трапилася біда. На село напали татари. Всі люди бігли до лісу і там ховалися. З собою брали все, що могли взяти: худобу, невеликі запаси їжі, цінні речі. І от декілька родин сковалося у рові біля джерела. Татари знали, що селяни добре орієнтувалися в лісі, а самі боялися заблукати. І вони кинули на ліс горючу суміш. Деякі люди загинули, але й багато залишилося. Залишилися живими ті, що були біля джерела.

Татари побачили, що люди декілька днів не виходять з лісу і подумали, що вони всі загинули. Отож кинулися спустошувати село: палили будинки, клуні, забирали нажите. І саме після цього татарського набігу людям знову з'явилася Божа Мати. Тоді вони зрозуміли, що той чоловік говорив правду.

забрав ікону назад до храму. Але вже на другий день ця ікона сама знову опинилася біля джерела. Після цього жителі села залишили там її назавжди, а це святе джерело назвали Святкою.

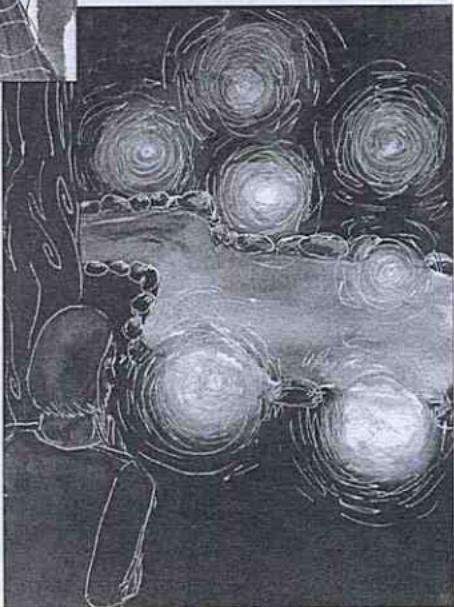
АНГЕЛЬСЬКІ СПВИ

Наступна легенда говорить, що одного разу лісник, який найбільш ймовірно – Помазанский Феоктист Феоктистович (це було десь 1838 року), зробив засідку

АЛЕГЕНДА ПРО НАЗВУ «СВЯТКА»

Пройшли роки, люди розчистили джерело, обгородили і почали приходити сюди, як до Храму Божого. Отець Михаїл, який на той час був священиком, сказав, щоб до святого джерела занесли ікону Божої Матері. З уроочистою церковною процесією занесли її туди і там залишили.

Староста церкви потайки

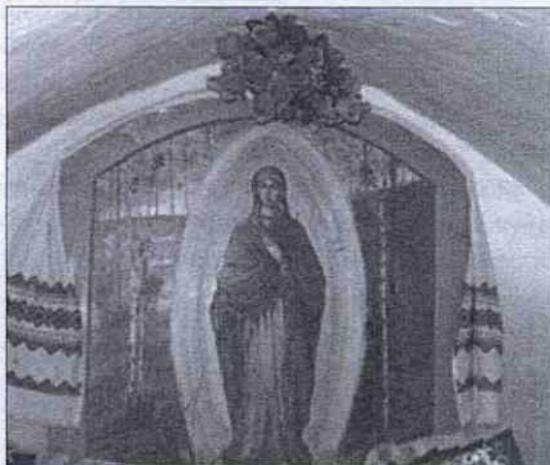
вночі, щоб виявити злодіїв, які крали ліс. До речі, на той час, за розповідями старожилів, в районі «Святки» стояли величезні дуби, в дуплі яких спокійно могла розміститися людина. І, ймовірно, в одному з таких дубів лісник і зробив засідку.

Десь біля опівночі він почув голоси, якийсь спів. Спочатку майнула думка, що це добре випивші чоловіки, які сміливо йдуть виконувати свою не добру справу. Але спів не віддалявся і не наближувався. Тому лісник сам пішов в сторону голосів і побачив біля святого джерельця дивне світло. Людей не було, а піснеспіви продовжувалися. Коли затихли голоси, зникло й світло.

ІСТОРІЯ ПОЯВИ БІЛЯ «СВЯТКИ» ІКОНИ БОЖОЇ МАТЕРІ

Коли біля «Святки» люди побачили ікону Божої Матері (ймовірно у 1890 р.), то сказали про це місцевому священику. Потім пішли в ліс і принесли ікону до церкви. Але ікона чудом повернулася на своє місце в лісі.

Після того була організована хрестна хода до «Святки» на місце явлення ікони. Взявші образ Божої Матері, процесія вирушила до храму. Варто зауважити, що був ясний, сонячний, тихий день, але ли-

шень процесія рушила в зворотньому напрямку, зірвався такий сильний вітер, що не лише кущі, а й лісові дерева пригинав до землі і стало майже зовсім темно. Люди дуже налякалися і бажали швидше вийти з лісу.

Попереду процесії ікону несли два чоловіки. Коли вийшли з лісу, все затихло, з'ясувалося, але ікони в руках у чоловіків не було. Повертатися до лісу вже ніхто не наважився і більше ікони з лісу ніхто не забирав. Коли і як зникла ікона, до цього часу залишається загадкою.

УПОРЯДКУВАННЯ «СВЯТКИ»

У 1942 році люди впорядкували місце біля джерельця й зробили невеличкий склеп. На території також було розміщено криничку-журавель, з якої кожен віруючий міг напитися цілющої водиці. Але в 1946 році радянські військові закидали «Святку» гранатами. У сучасному вигляді відновлено у 1985 році.

ЩОРІЧНЕ ВШАНУВАННЯ

Щороку в Середохресну середу біля джерела відбувається богослужіння, на яке приходять віряни з навколоишніх сіл. Кожен молиться і щиро вірить, що вода з цього Святого Джерела зміцнить їх, додасть здоров'я, захистить.

У посушливі періоди люди йдуть хресним ходом до Святки просити дощу. І, як показує практика, Матінка Божа ще ніколи не відмовила і посилала довгоочікуваний дощ.

ХРЕСТИ-ОБЕРЕГИ СЕЛА КУНИН

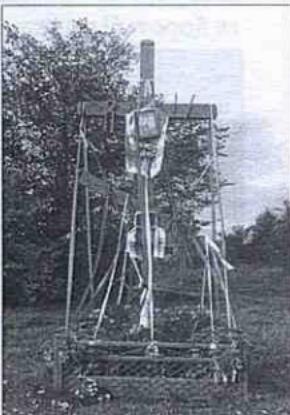

На території села Кунин здавна розміщувалися придорожні хрести (в народі – «фігури»), встановлені на постаменті («голгофі»). Обереги використовувалися нашими предками для захисту від негативного впливу. Кожен хрест воконує свою функцію – деякі з них стоять при в'їзді в село і захищають населений пункт від зовнішніх загроз, інші ж – розміщені на перехрестях в межах села, як оберіг для жителів вулиць та подорожніх. Символічними є і інструменти, що знаходяться на хрестах: драбинка, пласкогубці, молоток, списи, цвяхи, – вони нагадують людям про розп'яття Ісуса Христа.

У 1960-х роках всі хрести в межах села були знищенні і лише в останні десятиліття жителями відновлені деякі з них та встановлені нові. Нині

обереги стоять при в'їзді в село із Дерманського та Здолбунівського напрямів, перехресті вулиць Комарівка і Травнева; вулиць Казьонщина, Підгора і дороги з вулиці Нова до вулиці Гора.

Хрести-обереги допомагають людям зцілюватися від хвороб, благополучно повернутися додому здалекої дороги чи військової служби, вийти заміж (одружитися), завагітніти, саме тому їх завішують рушниками, яскравими стрічками. Це дари від тих, хто просить допомоги або чие бажання вже здійснилося.

БОТАНІЧНИЙ ЗАКАЗНИК МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ «КУНИНСЬКА ДАЧА»

На теренах села знаходиться природо-заповідний об'єкт – заказник місцевого значення «Кунинська дача». Створений рішенням Рівненського облвиконкому у 1983 році. Займає площу 200 га.

Це хвилясто-горбисте субмеридіональне підвищення у східній частині села Кунин. Має тенденцію підвищуватися у південно-східному напрямку до висоти 300,4 м. Територія заказника складена піщаними відкладами неогенового віку, які в північній його частині розроблялися. В основі підвищення залягають крейдові відклади. На пагорбах зростають грабові, грабово-дубові ліси з домішкою клена несправжньоплатинового (явора), клена звичайного. На високих пагорбах трапляються окремі дерева бука лісового. Великі площи займають дубово-грабові ліси плющеві, грабово-дубові ліси волосисто-осокові, грабово-дубові ліси яглинцеві, занесені до Зеленої книги України. Із рідкісних та малопоширеніших видів відмічені гніздівка звичайна (Червона книга України), підлісник європейський, воронець колосистий, плющ звичайний, вовчі ягоди звичайні. Ядро флори масиву складають такі неморальні види як зеленчук жовтий, копитняк європейський, медунка темна, підмаренник пахучий, ялиця звичайна, купина пахуча, чина лісова, осока лісова. Із бореальних видів відмічені кvasениця звичайна, веснівка дволиста, зірочник ланцетовидний. Зрідка трапляються кущі бруслини бородавчастої, бузини чорної, на узліссях – терен колючий, свидина кров'яна, декілька видів верб.

